СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК LI. Ч. 64. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 3. квітня 1943. No. 64. Jersey City, N. J., Saturday, April 3, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

Іден за Повне Роззброєння Німеччини, Італії й Японії

Промовляючи в канадійській палаті послів, Антоні Іден, британський міністер заграничних справ, сказав послам і сенаторам, що є тільки 5% таких важних справ, щодо яких є ріжниці думок, як це сказав президент Рузвелт, а щодо 95 процентів є порозуміння між Аліянтами, згл. між Великою Британією і Злученими Державами. В такий спосіб, казав він, народжується з конечности і досвіду міжнародня кооперація, яка має виграти війну і мир. Найчорніші години, казав Іден, уже минули; наше теперішне головне завдання: розторощити ворога. А вигравши війну так його роззброїти, щоби він уже ніколи не заколотив світовий мир. Ось так повинні бути роззброєні: Німеччина, Італія та Японія.

К. У. К. Вніс Меморіял в Справі України

Дня 30. березня канадійсько-український парляментарний посол, Антін Глинка, вручив премієрови і міністрови заграничних справ Канади, МкКензі Кінгови, МЕМОРІЯЛ КОМІТЕТУ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ, в якому представлено коротко судьбу українських земель в минулому з тим, що справедливий мир в Европі вимагає, щоби повстала в вільній Европі вільна і незалежна українська держава.

БРАВДЕР ПРО „ЗАГОВІР ПРОТИ СОВЕТІВ"

Ерл Бравдер, генеральний секретар комуністичної партії в Америці, виступив з гострою критикою тих, що тут протестують проти розстрілу Советами Генрика Ерліха і Віктора Альтера, польсько-жидівських соціялістів. Каже, що це є „заговірники", що хочуть довести „до державного перевороту в Советах", апізери і дефетисти, що підготовляють замирення з Гітлером. До таких „заговірників" зарахував Бравдер теж і Ля Гвардію, мейора Ню Йорку, сенатора Міда, б. амбасадора Буліта, часопис Ню Йорк Таймс і т. п.

ПОЛЬСЬКІ ДІТИ З ДІТРОЙТУ ДО ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА

Американсько - польська дітвора з Гай Скул св. Андрія в Дітройті віднеслась у своїм імени та в імени десяти польських шкіл в західній частині цього міста до президента Рузвелта з проханням спровадити польських дітей з Росії до Америки. Іде тут про польські діти на Сибірі. В листі проситься теж, щоби през. Рузвелт „ужив сильного впливу і переконав п. Йосифа Сталіна, що конечно треба поліпшити долю польських дітей".

З ВОЄННИХ ЖЕРТВ

Між поляглими на війні є американський молодий українець Степан Гуменчук, штабовий серджант у Повітрянім Корпусі, родом з Сімпсон, Па., що поляг десь на Пацифіку, та Степан Яцун, родом з Скрентон, Па., що згинув на африканськім полі бою.

ПОЛЬСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ І СХІДНІ „КРЕСИ"

В польській ґазеті „Роботнік" появилась стаття, що є голосом польських соціялістів у справі східних границь Польщі. В статті взивається Совети, щоби заперестали домагатись „східних земель Польщі", бо до них не мають ніякого права. Замітне, що й польські соціялісти не згадують ні одним словом за право українського чи білоруського народу. Теж і в них, як і в вшех поляків, так, якби там тих народів не було.

—FOR VICTORY: BUY BONDS—

ВЕЛИКИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ РЕЙД НА САРДИНІЮ

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Найбільша до цього часу армада „літаючих фортец" вибралася на рейд в окрузі Каліярі на острові Сардинії й завдала там сильний удар зібраним там кораблям Оси, приготованим видно на допомогу Ромелеви в Тунісі.

Рейдери знищили або затопили 26 кораблів і 71 літаків, а самі не втратили ні одного літака. Завдяки цему рейдови можливість перевезення військ Ромеля назад до Европи способами, якких британці вжили під Дункеркою, стала менше правдоподібна.

ПОЛЯКИ КЕПСЬКІ ПОЛІТИКИ, КАЖУТЬ АМЕРИКАНЦІ

Балтиморський польський часопис „Єдносьць-Польонія" пише в числі з 26. березня таке: „Маємо чимало приятелів і симпатиків серед американців. Вони признають польському народови великі заслуги та хвалять його геройство і патріотизм, але, нажаль, не признають полякам політичних здібностей. Те, що здобуваємо в світі посвятою і геройством, марнуємо дуже часто через наші недомагання і політичну незручність. Так думає про поляків багато американців. З численних доказів на те, можна навести опінію журналу „Тайм", в якім пишеться таке: „Щодо хоробрости поляки на вигнанню стоять на першому місці. Як фанатичні патріоти, вони не мають собі рівних. Як політики і дипльомати — їх рекорд страшний". Не читається ось таких річей з приємністю. Та як проти цього протестувати? Чи є докази, щоби можна ті закиди опрокинути? Бажалиб ми їх пізнати..."

Що так є, це знає найкраще український нарід. Інакше не булоб українсько-польського конфлікту, а булаб вільна і незалежна Україна і вільна та незалежна Польща.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ! Памятайте, що воєнний бонд у вашій хаті, це доказ вашої вдячности до тої землі, що вас приняла за своїх синів і дочок. Це теж доказ, що ви вмієте дорожити вашою свободою.

РОМЕЛЬ ЗАКОПУЄТЬСЯ НА ПІВНІЧ ВІД ҐАБЕСА

Не дивлячися на свою поразку на лінії Марет, війська маршала Ромеля ще бються сильно, аби сполучитися з військами генерала фон Арніма в північнім Тунісі. За останніми донесеннями Ромель почав обкопуватися для довшої боротьби 24 милі на північ від Ґабеса, видно пробуючи задержати наступ восьмої британської армії під командою генерала Монтґомері.

ЗА ЩО СТОЇТЬ „СОЕДИНЕНІЄ"?

„Американски Русски Вестник", орган „Соединенія", найбільшої запомогової організації виходців з Закарпаття, пише в числі з 25. березня б. р. таке:

„Ми є за те, щоби Підкарпатська Русь була незалежна і мала свою повну самоуправу. Віримо, що карпато-русский нарід може вижити без помочі інших, він є самовистарчальним. У нас є много природних багатств, що потрібні для виживлення нашого народу. У нас пшениця, жито, ячмінь, у нас, кукуруза, картопля, молоко, сир і яйця, дерево, вугіль, пасовиська і сінокоси, руда, залізні фабрики, вода і сіль, риба і худоба. Є всі природні багатства, тілько свободи бракує для розвитку того всього... На нашу думку, якщо наша рідна земля не стане цілковито незалежною, то вона може обєднатись з іншими державами тільки на основі федерації, як рівний з рівним".

Та цікаве те, що „Соединеніє" бере участь в Карпаторусскім Конґресі, що має заявитися за прилучення Закарпаття до Совєтської Росії. Мабуть через те редакція відзивається, що хотілаб почути „голос народу" і просить надсилати такі голоси.

„Поведення Польщі й Росії з Українцями — Було Аморальне"

Ось таке заявив Пол Супер підчас свого викладу про східньо-европейську федерацію від Балтику по Середземне море. Пол Супер, це американець, що перебував у Польщі 18 років як представник організації Йонґ Мен Крисчіен Асосієйшен. Його заява цікава з того боку, що у своїх ріжних публікаціях про Польщу Супер досі майже не згадував за українців. Він є відомий як один з найбільших приятелів Польщі. Такий, що дуже багато зробив і далі робить для справи польської пропаганди. У своїм викладі, що його мав дня 29. березня б. р. в Голенд Лайбрері, Ракефелер Плаза, в Ню Йорку, до невеличкого гурта університетських студентів і студенток, що є з словянського роду, він теж згадав і за оплаканий стан селянства в Польщі. Обговорюючи східньо-европейську федерацію підкреслив, що вона мусить бути оперта на селянській і пролетарській масі. Супер думає, що західно-українські землі повинніб далі остати при Польщі, діставши автономію. Але виходить з такої засадничої думки, що при остаточнім вирішенню границь повинна заважувати мораль, а само рішення повинно бути таке, яке повинноб таки вдоволити більшість людей, бо як буде інакше, то з такого рішення добра не буде. Казав, що розслідуючи українське питання в Польщі був у Станиславові й відвідував еп. Хомишина, котрий йому заявив, що українці хочуть злуки з українцями за Збручем, але під умовою, щоби там не було большевизму...

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Военний Побір і Демократія

Сенат ухвалив уже законопроєкт Бенкгеда, на основі котрого мається звільнити від військової служби всіх фармерів. З огляду на те, що за цей проєкт побиваються фармерські організації через так званий фармерський блок, а ухвалення такого закону мали би вплив на інші звання, передовсім такий, що люди тих звань мусіли би служити замісць звільнених від війська фармерів, проєкт Бенкгеда заслугує на ближчу увагу.

Проєкт виходить зо заложення, що звільнення всіх фармерів від військової служби потрібне для продукції харчів. Тимчасом на основі існуючого тепер закону есенціональні фармери вже є звільнені від військової служби. Різниця між теперішнім законом а проєктованим передовсім у тому, що теперішній закон відкладає військову службу фармерів, які виповнять певні вимоги. Пропонований закон мав би звільняти від військової служби всіх фармерів. Тим самим він міг би дати нагоду людям уникати військову службу, перейшовши на фармерську роботу.

Тому пропонований закон ударяє по основній думці теперішнього поборового закону, що кожна людина в засаді є обовязана до служби в обороні краю, думка, яка годиться вповні з демократичною засадою рівности тягарів.

На основі теперішнього закону про відложення військової служби сущного фармера рішає „комісія военної людської сили". На основі пропонованого закону ця комісія властиво на справу не мала би ніякого впливу. Всю справу вирішив би конґрес, в котрому нажаль є багато безхребетних політиканів, які не дбають ні за ведення війни, ні за харчі стільки, кілько вони дбають тільки за свій вибір до конґресу. Такі люди можуть заявитися за злий закон, рахуючи на вдячність тих, яких цей закон звільнить. Це теж і не демократично, і не патріотично.

Через це законопроєкт Бенкгеда заслугує на похорони.

Далі Жертвуйте на А. Ч. Хрест

Місяць Американського Червоного Хреста, яким буває березень, минув. І треба признати, що виявив таку активність в користь цеї гуманітарної інституції, якої ще ніколи не було. Значить, що і жертвенність теж побила давні рекорди.

Усе це правда. Але правдою є теж і те, що мінімум, яке потрібне А. Ч. Хрестови для продовжування праці в новому році, виносить таку поважну суму, 125 міліонів долярів, що навіть найбільші оптимісти не сподівались, щоби таку велику суму можна було зібрати в одному місяці. Ось тому кампанія збірок на А. Ч. Хрест буде продовжуватись теж і в квітні.

Як вглянути в те, що діється в американсько-українськім середовищі, коли іде про допомогу в користь Червоного Хреста, то можна сказати, що назагал вивязуємось з цеї акції добре. Та треба її ще більше скріпити з гуманітарного й горожанського обовязку, маючи при тому на увазі ще й те, що така наша праця і жертвенність є серед американців заразом і знаменитою пропаґандою для українського імени, а навіть і для української справи. Такою ревною працею підносимо на вартости наше імя в Америці, а заразом і здобуваємо прихильників для України і її визвольних змагань. Та чи є так, чи ні, помагати треба з гуманного зглядy. А людяности, яку виявляє Червоний Хрест, український поневолений нарід потребує і потребуватиме якнайбільше.

„ЗРАДНИКИ УКРАЇНИ"

Так називає „Свободу" кацапсько-комуністична ґазета „Карпатска Русь" з 30. березня. Бере її лють, що „Свобода" помістила письмо до секретаря стейту Гола, в якому обстоюється „плебісцит в Галичині". Каже, що виходить, що „плебісцит, переведений під проводом українця Тимошенка не добрий". Комуністичні дурисвіти пишуть, що „Свобода" хоче прилучити Галичину до Польщі, чи там до плянованої габсбурзької імперії...

Наводимо це для прикладу, до якої безмежної глупоти і безличности може дійти той, що є в сітях московсько-комуністичної пропаґанди, яка тепер удає, що саме вона є „українсько-націоналістичною" та соборницькою. „Свобода" була і є за соборну і демократичну Україну, але була і є проти „соборної тюрми", чи теж окремих тюрм, в які готуються замкнути український нарід ті, що хотілиб над ним панувати по звільненню України спід націстів. Ми є за вільну, незалежну і демократичну Україну в новому і демократичному світі. Очевидно, якщо український нарід собі цього забажає. Але саме тому треба раз уже тому нещасному народови дати спромогу сказати правдиве слово. Під московським, польським, румунським чи мадярським багнетом воно ніколи не буде сказане. А за німецький багнет не згадуємо, бо він буде певно знищений і зникне з України цілковито. Тому іде про інші баґнети. Як голосовання українського народу за Тимошенка було правдивим, то цілком певно, що український нарід від тої правди не відступить, коли при новім голосованню буде ґарантована світовими демократіями свобода вислову та як ніхто не буде карати за те, як хто буде голосувати. Що більше: плебісцит повинен бути в цілій Україні, бо ціла вона, від часу загарбання Совєтами, не мала змоги виявити свобідно своєї волі. Отже, як нарід скаже, що хоче бути з Росією і мати комуністичну владу — його слово буде рішальним. І як з українським народом є так, як це пишуть комуністичні підбрехачі, то чогож комуністам лякатись голосовання, і то ще під американською контролею? Колиж лякаються, то хіба тільки тому, що є свідомі, що пишуть неправду. Іншими словами є вони тими недолюдками, про яких писав Шевченко, що помагають Матір катувати, а не її з неволі визволяти.

1,170,000 ПОЛЯКІВ НА РОБОТАХ У НІМЕЧЧИНІ

„Дайче Украіне Цайтунґ" подає, що на роботах в Німеччині, очевидно примусових, є тепер 1,170,000 поляків.

ВАСІЛЕВСКА ЖІНКОЮ КОРНІЙЧУКА

„Шікаґо Сон" подає, що Ванда Васілевска, польська комуністка, редакторка польської ґазети „Вольна Польска", видаваної в Совєтах, є жінкою українського совєтського письменника Олександра Корнійчука, що став тепер заступником комісаря для справ закордонних. Вона тепер віддала 100,000 рублів, що їх дістала як „нагороду Сталіна", на закупно совєтського літака під назвою „Варшава".